

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет культури і мистецтв

Кафедра культурології

В. М. Шостак

Українська культура в європейському контексті

Методичні рекомендації до курсу

Луцьк
Вежа-Друк
2021

УДК 930.8(477)

Ш 79

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол №5 від 27.01.2021 р.)*

Рецензенти :

Столярчук Н. М., кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри культурології Волинського національного університету імені Лесі Українки;
Сичевська-Возняк О. М., кандидат філософських наук, доцент кафедри соціального забезпечення та гуманітарних дисциплін Луцького національного технічного університету.

Шостак В. М.

Ш 79 Українська культура в європейському контексті: методичні рекомендації до курсу / В. М. Шостак. – Луцьк : Вежа-Друк, 2021. – 28 с.

Методичні рекомендації до дисципліни “Українська культура в європейському контексті” Вони містять визначення предмету, мету і завдання дисципліни, короткий опис очікуваних знань, вмінь і компетентностей студентів, опис тем змістових модулів, критерії і напрямки поточного контролю знань, структуру навчальної дисципліни і теми семінарських занять, теми для самостійної та індивідуально-дослідної роботи, методичні поради до їх виконання, методику оцінювання, перелік екзаменаційних питань і джерела до курсу. Рекомендовано студентам-бакалаврам спеціальності 034, „Культурологія”.

УДК 930.8(477)

© Шостак В. М., 2021

© Волинський національний

університет імені Лесі Українки, 2021

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Анотація до курсу	5
3. Компетенції.....	9
4. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.....	12
5. Завдання для самостійного опрацювання	16
6. Види та форми ідивідуальної науково-дослідної роботи	18
7. Розподіл балів та критерії оцінювання.....	20
9. Перелік питань до екзамену.....	22
10. Рекомендована література.....	25

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань-03 Гуманітарні науки, Спеціальність-034 «Культурологія» Освітній ступінь бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 180/6		Рік навчання 2
		Семестри 4
ІНДЗ: є		Лекції 46 год.
		Практичні (семінарські) 46год. Індивідуальні 0 год.
		Самостійна робота 76 год.
	Консультації 12 год.	
	Форма контролю: екзамен (1 семестр)	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ.

Викладання курсу "Українська культура в європейському контексті" зумовлене необхідністю всебічного розвитку стратегічних напрямків української державності в умовах європейської інтеграції України. Здійснення економічних, соціальних і політичних реформ вимагає відповідного рівня загальнолюдської та національної культури. Лише через свідомість окремої особистості, через її високі морально-етичні та відповідно, патріотичні почуття можливі справжні зміни в українському суспільстві. В суперечливих процесах сьогодення найбільш вагомим значення набуває відчуття і здатність до повноцінного розвитку власної культурної традиції, яка стає основою успішної реалізації головного принципу співіснування європейських народів : „Єдність у різноманітті культур”.

Тому метою курсу є ознайомлення студентів з основними тенденціями і формами етнокультурного розвитку українського народу з найдавнішого часу до сучасності. Вивчення курсу забезпечує розуміння системного взаємозв'язку всіх складових культур, роль кожної з них у суспільному і духовному поступі України.

Курс "Українська культура в європейському контексті" посідає своєрідне місце в системі вузівської освіти і вихованні нової інтелігенції України. Саме ця навчальна дисципліна дозволяє ознайомити студентів із багатьма галузями культури, що в більшості вузів чи на більшості факультетів спеціально не вивчається, зокрема такими, як українське мистецтво і література, історичні форми культурно-освітньої, релігійно-конфесійної, політико-правової діяльності, з розвитком різних форм пізнання в системі духовних цінностей тощо.

Передбачається, що при вивченні культури України студенти повинні використовувати знання, набуті в попередні роки навчання. В практичній роботі над вивченням курсу від студента вимагається: 1/ максимальна зібраність, увага і зосередженість на лекціях і семінарських заняттях; 2/

виконання вказівок і рекомендацій викладача; 3/ систематичність і старанність при опрацюванні наукової літератури і монографій.

Студент повинен своєчасно готуватись до семінарських занять, використовувати при цьому якомога більше джерел. Це сприяє виробленню власного бачення того чи іншого явища української культури. Поступово зростає загально-теоретичний і фаховий рівень.

Для певного освоєння студентами курсу передбачені години для поглибленого вивчення матеріалу. Форми таких занять можуть обиратися довільно: обговорення проблем на семінарах, індивідуальні консультації при виконанні рефератів, курсових робіт, наукові доповіді на конференціях і т.д. Передбачено також відвідування мистецьких закладів, музеїв, концертів, вистав, ознайомчі екскурсії. Доцільною є співпраця студентів з науковцями, що працюють у галузі культурології та мистецтвознавства.

Отже, важливо підкреслити, що курс "Українська культура в європейському контексті" має комплексний і міждисциплінарний характер. Він опирається на фактичний матеріал і висновки таких наук, як етнографія і археологія, загальна історія і філософія, мовознавство і мистецтвознавство, релігієзнавство і етика та інші дисципліни. Слід пам'ятати, що культурологічна теорія виконує, поряд з пізнавальною, дуже важливу в наш час культурно-виховну функцію, прилучаючи людину до гуманістичних духовних цінностей як власного народу, так і людства в цілому. Значимість її вивчення особливо зростає у зв'язку з актуалізацією морально-естетичного і патріотичного виховання, формування справді гуманістичного світогляду. Показово, що назва курсу відображає об'єктивні умови становлення, розвитку і перспектив української культурної свідомості. Ці умови і координати пов'язані з європейськими традиціями і цінностями.

Зміст курсу постійно розширюється і поновлюється з огляду на нові дані щодо розуміння історико-культурної періодизації, етнокультурної класифікації явищ, розробки теоретичних підвалин української етнології та

культурології, питань національного менталітету і т.д. Програма курсу складається з основних розділів:

1. Теоретичні засади вивчення української культури. Тут даються сучасні наукові визначення основних понять і категорій етнонаціональних культур, описується система базових культурологічних уявлень, розглядаються загальні закономірності розвитку культури України, принципи і наукові підходи до оцінки, періодизації і типологізації культурних явищ.

2. Культурний розвиток давніх слов'ян та їхніх предків. В цьому розділі прослідковується розвиток культури первісних суспільств Східної Європи, основні риси праслов'янської культури скіфської доби і еволюція духовного світу давніх слов'ян доби державотворення.

3. Культура Київської Русі. Розглядаються процеси формування і розвитку культури Київської Русі, вплив християнства, початки регіональних особливостей у розвитку культурних традицій та культурні зв'язки давньоруських земель з європейським соціокультурним і ментальним простором.

4. Староукраїнська культура XIV-XVIII ст. В цьому розділі визначаються особливості української культури часів визвольної боротьби, зв'язки вітчизняних мислителів з європейським середовищем. Особливе місце займають питання взаємовідносин і взаємовпливів української культури з політичними, правовими, соціальними чинниками Польщі, Росії, Австро-Угорщини.

5. Класична українська культура кінця XVIII - початку XX ст. У цьому розділі розглядаються процеси національно-культурного відродження вітчизняної культури в умовах Російської і Австрійської імперії, вплив романтизму і класицизму на творчість провідних українських культурних діячів.

6. "Нова українська культура XX ст." В цьому розділі прослідковуються процеси утвердження нової української культури в 10-20-ті роки, суперечності культурного розвитку доби тоталітаризму /30-80-ті роки /.

Особливого значення набуває аналіз перспектив розвитку української культури в 90-ті роки, коли Україна стала незалежною державою.

Мета курсу: Ознайомити студентів з основними напрямками і формами етнокультурного розвитку українського народу з найдавнішого часу до сучасності. Дати уявлення про етапи історичного розвитку і розуміння системного взаємозв'язку всіх складових культури, роль кожної із них у суспільному і духовному розвитку України.

Завдання: Набути навички аналізу матеріальних і духовних здобутків українського суспільства, вміти співставляти власну систему цінностей і бачити впливи дотичних культур, усвідомити проблемні лінії українського культурного розвитку і вміти передбачати перспективи подальшого розвитку культури України.

Зміст: Теоретичні засади вивчення української культури. Сучасні наукові визначення понять і категорій етнонаціональних культур. Загальні закономірності розвитку культури України. Принципи і наукові підходи до оцінки періодизації і типологізації культурних явищ. Культурний розвиток давніх слов'ян та їхніх предків. Культура Київської Русі. Вплив християнства. Початки регіональних особливостей у розвитку культурних традицій. Староукраїнська культура XIV-XVII ст. Особливості культури часів визвольної боротьби. Зв'язки з європейським середовищем. Особливості барокової культури в Україні. Класична українська культура XVIII-XIX ст. Процеси культурного відродження в умовах Російської і Австрійської імперій. Вплив романтизму і класицизму. Нова українська культура XX ст. Суперечності культурного розвитку доби тоталітаризму в 30-80-х роках XX ст. Культура України доби Незалежності. Перспективи розвитку української культури на початку XXI ст.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти повинні бути компетентними у таких питаннях:

- історичні форми розвитку і об'єктивації культурного досвіду населення України;
- складники української культури і слов'янські культурні джерела;
- світоглядні традиції і стилі їх відтворення, розвиток уявлень про людину, принципи моральної свідомості і естетичного сприйняття;
- ідений зміст і мистецькі форми культури України на різних етапах історії нашого народу.
- аналізувати функції культури України в їх історичному розвитку;
- розкрити механізми відтворення культурного життя України;
- визначити динаміку розвитку духовної культури на території України в ідейно-змістовому аспекті;
- висвітлити еволюцію культури України через конкретні події, факти, персоналії;
- розуміти особливості культури українського народу в сучасних умовах.

У процесі вивчення запланованих тем студент виробляє в собі здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі дослідження української культури на різних історичних етапах її розвитку. Адже ефективне опрацювання програмового матеріалу на лекціях і підготовці до семінарських занять передбачає використання різного виду теоретичних знань і креативних підходів до аналізу культурних явищ і процесів. Часто нові елементи культурного осмислення і культурних практик України, особливо України сучасної, характеризується комплексністю та невизначеністю умов, потребують системного і багатофакторного аналізу.

В ході осмислення ключових проблем становлення, розвитку і перспектив культурних процесів на території України і Волині зокрема студент повинен

бути націлений на формування сукупності загальних компетентностей. Серед яких ключовими і головними є :

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
7. Здатність працювати автономно і в команді.
9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей соціокультурного розвитку України та світу.

Для становлення майбутнього фахівця-культуролога вирішального значення набувають спеціальні та фахові компетентності. При засвоєнні програмового матеріалу і самостійних творчих пошуках студент повинен усвідомлювати і прагнути оволодіти головними компетентностями, які передбачені державними стандартами . Серед них фундаментальне значення мають :

1. Здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію.
2. Здатність визначати ступінь цінності та унікальності об'єктів культури у українському та міжнародному контекстах.

3. Здатність критично аналізувати культурні явища та процеси з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів;
4. Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо).
5. Здатність використовувати різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології для виявлення, аналізу культурних потреб суспільства.
6. Здатність аналізувати культурну політику в інституціях різних рівнів.
7. Здатність обґрунтовувати рішення щодо врегулювання відносин у сфері культури на основі розуміння специфіки соціокультурних процесів.
8. Здатність створювати аналітичні звіти, розробляти рекомендації та генерувати проекти (культурно-мистецькі, художні та дозвіллеві) щодо об'єктів професійної діяльності, використовуючи актуальну нормативну основу.
9. Здатність оцінювати матеріальну та духовну цінність об'єкта культурної спадщини різних історичних періодів та географічних ареалів.
10. Здатність популяризувати знання про культуру та поширювати інформацію культурологічного змісту використовуючи сучасні інформаційні, комунікативні засоби та візуальні технології.
11. Здатність організувати культурні події, використовуючи сучасні методи та технології.
12. Здатність дотримуватися стандартів професійної етики та міжкультурної комунікації.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 години / 4 кредити ECTS.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Духовна культура на українських землях з найдавнішого часу до I тис.н.е.					
<i>Тема 1. Предмет, завдання і теоретичні основи вивчення української культури.</i>	8	2	2	2	2
Тема 2. Етногенез населення та складники української культури.	8	2	2	2	2
Тема 3. Духовна культура населення території України в епоху кам'яного віку.	8	2	2	2	2
Тема 4. Еволюція духовного світу населення України епохи бронзи.	8	2	2	2	2
Тема 5. Зміни в духовних традиціях праслов'ян в умовах Великої Скіфії.	8	2	2	2	2
Разом за модулем 1	40	10	10	10	10
Змістовий модуль 2. Культура України дохристиянського періоду.					
Тема 6. Культурний розвиток давніх слов'ян та інших народів в I-му тис.н.е..	8	2	2	2	2
Тема 7. Духовний світ праукраїнців в дохристиянських віруваннях.	8	2	2	2	2
Тема 8. Основні риси української міфології як культурного явища.	8	2	2	2	2
Тема 9. Усна народна творчість як підсумок і підґрунтя подальшого культурного розвитку.	8	2	2	2	2
Тема 10. Головні дохристиянські боги: функції, морально-етичне навантаження і місце в староукраїнській культурі.	8	2	2	2	2
Тема 11. Характерні	8	2	2	2	2

особливості світогляду давніх слов'ян.					
Разом за модулем 2	48	12	12	12	12
Змістовий модуль 3. Розвиток культури Київської Русі в IX-XIII ст.н.е.					
Тема 12. Прийняття християнства та його вплив на давньоруське суспільство.	8	2	2	2	2
Тема 13. Умови розвитку і особливості культури Київської Русі X – пер.пол.XI ст.	8	2	2	2	2
Тема 14. Культурний розквіт Київської Русі в XI-XII ст.	8	2	2	2	2
Тема 15. Культурологічні та етико-світоглядні форми суспільної свідомості давньоруського населення XI-XII ст.	8	2	2	2	2
Тема 16. Культура давньоруської держави періоду феодальної роздробленості.	8	2	2	2	2
Разом за модулем 3	40	10	10	10	10
Змістовий модуль 4. Староукраїнська культура під впливом політичних чинників Польсько-Литовської держави.					
Тема 17. Релігійне та церковне життя в Україні XIV-XVI ст.	8	2	2	2	2
Тема 18. Освіта та наука в Україні XIV-XVI ст.	8	2	2	2	2
Тема 19. Основні риси і тенденції розвитку української культури в XIV-XVI ст.	8	2	2	2	2
Тема 20. Українська культура в др.пол. XVI – пер.полов.XVII ст.: вплив ренесансно-реформаційних ідей.	8	2	2	2	2
Разом за модулем 4	32	8	8	8	8
Змістовий модуль 5. Культура України др.пол.XVII – XVIII ст.					
Тема 21. Історичні умови і особливості розвитку української культури др.пол.XVII ст.	8	2	2	2	2

Тема 22. Мистецькі і світоглядні української культури. Традиції барокової культури.	8	2	2	2	2
Тема 23. Розвиток освіти і науки в Україні в кінці XVII – XVIII ст.	8	2	2	2	2
Тема 24. Живописне мистецтво України XVII-XVIII ст.	8	2	2	2	2
Тема 25. Староукраїнська культура та її роль в культурному житті Російської імперії XVIII ст.	8	2	2	2	2
Разом за модулем 5	40	10	10	10	10
Змістовий модуль 6. Розвиток культури України в XIX – поч. XX ст.					
Тема 26. Духовне і національне пробудження пер.пол.XIX ст.	8	2	2	2	2
Тема 27. Суспільні рухи. Освіта і наука в Україні пер.пол.XIX ст.	8	2	2	2	2
Тема 28. Мистецтво, архітектура, література України пер.пол.XIX ст.: традиціоналізм і романтизм.	8	2	2	2	2
Тема 29. Утвердження української культурної самобутності в др.пол.XIX ст.	8	2	2	2	2
Тема 30. Історичні умови і форми культурної свідомості др.пол.XIX ст. – поч.XX ст. : вплив класицизму, реалізму, романтичного світогляду.	8	2	2	2	2
Разом за модулем 6	40	10	10	10	10
Змістовий модуль 7. Українська культура XX – поч.XXI ст.: суперечності і перспективи розвитку.					
Тема 31. Український культурний рух в 1917-1920 рр.	8	2	2	2	2
Тема 32. Культурне життя на українських землях в 1921-	8	2	2	2	2

1939 рр.: «розстріляне відродження».					
Тема 33. Українська культура в 40-50 –х рр. ХХ ст.	8	2	2	2	2
Тема 34. Особливості і характерні риси духовного життя України в 60-80-х рр.	8	2	2	2	2
Тема 35. Культура України в умовах державотворення кін.ХХ – поч.ХХІ ст.: реалії і перспективи розвитку.	8	2	2	2	2
Разом за модулем 7	40	10	10	10	10
Всього годин:	180	44	46	78	12

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ
1.Предмет, завдання і теоретичні основи вивчення української культури.
2.Історія української культури в наукових дослідженнях.
3.Найдавніші етномовні спільності і етногенез населення України з найдавнішого часу до епохи неоліту.
4.Основні риси етногенезу праслов'ян, слов'ян і українців.
5.Духовна культура населення території України в епоху кам'яного віку.
6.Населення території України та його культура в II-I тис. до н.е.
7.Культурний розвиток давніх слов'ян та інших народів у I тис. до н.е.
8.Культура Київської Русі дохристиянського періоду.
9.Основні риси української міфології як культурного явища.
10.Усна народна творчість і її місце в українській культурі.
11.Головні дохристиянські боги:їх характеристика,морально-етичне навантаження і місце в староукраїнській культурі.
12.Основні риси світогляду давніх слов'ян.
13.Прийняття християнства та його вплив на давньоруське суспільство.
14.Культура Київської Русі X-пер. пол.XI ст...
15.Культурний розквіт Київської Русі.
16.Філософські та етико-світоглядні ідеї в релігійній формі суспільної свідомості Київської Русі XI-XII ст..
17.Культура руської держави періоду феодальної роздробленості (др. пол. XII-XIII ст.)
18.Релігійне та церковне життя в Україні у XIV-XVI
19.Освіта та наука в Україні XIV-XVI ст.
20.Українська культура XIV-XVI ст.: основні риси і тенденції розвитку.
21.Українська культура другої половини XVI-першої половини XVII ст.: вплив ренесансно-реформаційних ідей.
22.Українська культура другої половини XVII ст.

23.Мистецькі і світоглядні традиції української барокової культури.
24.Відображення і розвиток ренесансних та просвітницьких ідей у філософії Києво-Могилянської академії в 17-18 ст.
25.Живописне мистецтво в Україні 17-18 ст.
26.Григорій Сковорода:життя,світогляд,творчість.
27.Староукраїнська культура та її роль у культурному житті Російської імперії 18 - поч 19
28.Розвиток культури на Україні в пер.пол. 19 ст.:духовне і національне пробудження.
29.Боротьба за утвердження етнічної культурної самобутності українців в др.пол. 19 ст.
30.Український культурний рух в 1901-1920 роках.
31.Боротьба за утвердження етнічної культурної самобутності українців в др..пол. 19 ст.
32.Українська культура в 40-50х роках 20 ст. 33.Основні тенденції та характерні риси духовного життя України в 60-70х роках. .
34.Основні тенденції розвитку української культури в кінці 20-го початку 21-го ст.
35.Роль національної ментальності в реформуванні суспільства і культури.

6. ВИДИ ТА ФОРМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

ПРИМІРНА ТЕМАТИКА НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКИХ І ТВОРЧИХ РОБІТ

1. Завдання і теоретичні основи вивчення української культури на сучасному етапі.
2. Основні етапи етногенезу населення України: проблеми вивчення та головні теорії.
3. Особливості культури України в палеолітичну добу.
4. Проблема індоєвропейської прабатьківщини в вітчизняній та зарубіжній науці.
5. Характерні риси трипільської культури. Особливості на Волині.
6. Духовна культура населення України бронзового часу.
7. Праслов'яни в умовах Великої Скіфії: зміни в духовних традиціях.
8. Основні складники української культури.
9. Бог і природа в філософсько-світоглядній системі слов'ян.
10. Основні мотиви слов'янської міфології.
11. Формування культури Київської Русі.
12. Регіональні особливості культурного розвитку населення України в XI-XII ст.
13. Світоглядний синкретизм в умовах Київської Русі.
14. Релігійне життя, освіта і суспільно-політична думка Київської Русі.
15. Архітектура і живопис Київської Русі: основні форми та стилі.
16. Особливості розвитку стародавньої української культури в XIV-XVI ст.
17. Релігійне та церковне життя України XIV-XVI ст.
18. Вплив ренесансно-реформаційних ідей на українську культурну свідомість XVI – XVII ст.
19. Мистецькі і світоглядні традиції української барокової культури.
20. Освітньо-наукові традиції України XVII-XVIII ст.
21. Живописне мистецтво України XVII-XVIII ст.: школи і напрямки.

22. Вплив українських культурних діячів на суспільне життя Російської імперії.
23. Духовне і національне пробудження України в першій половині XIX ст.
24. Традиціоналізм і романтизм в мистецько-літературному житті України першої половини XIX ст.
25. Утвердження української культурної самобутності в другій половині XIX ст.
26. Український культурний рух в 1917-1920 рр.
27. Культурні здобутки і втрати України в 1921-1939 рр.
28. Духовно-мистецьке життя України в 60-80-х роках XX ст.
29. Розвиток української культури в 40-50-х роках XX ст.
30. Причини, форми і наслідки руху “шістдесятників”.
31. Відродження та розвиток національних традицій в сучасній культурі України.
32. Українська культура в 90-х роках XX ст.: основні тенденції розвитку.
33. Культура України початку XXI ст.: реалії і перспективи.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль (маx = 40 балів)						Модульний контроль (маx = 60 балів)		Загальна кількість балів	
Модуль 1				Модуль 2		Модуль 3			
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2				ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	10	30	30	100
5	5	4	6	5	5				

Максимальна кількість балів,

яку може отримати студент за види навчальних робіт:

Семінарські заняття та завдання самостійної роботи – 40 балів;

модульна контрольна робота №1 – 30 балів;

модульна контрольна робота №2 – 30 балів.

Критерії оцінювання:

Семінарських занять:

- змістовність, глибина висвітлення проблеми;
- логічна послідовність викладу матеріалу;
- підкріплення викладу конкретними прикладами;
- власна точка зору на проблему;
- засвоєння категоріального апарату;
- опрацювання джерел з теми заняття;
- вміння зробити висновки, узагальнення;
- активна участь в обговоренні та дискусіях.

Самостійної та індивідуальної роботи (проблемні завдання, реферати, індивідуальні науково-дослідні завдання)

- поглиблене вивчення джерел,
- опрацювання категоріального апарату;

- актуальність та складність обраної проблеми;
- змістовність, глибина розкриття теми;
- творчий підхід, самостійність мислення;
- опрацювання літератури: кількісні і якісні параметри.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 – 81	Добре	
67 – 74	Задовільно	
60 – 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Предмет і причини вивчення історії культури України.
2. Сутність, структура, функції української культури.
3. Природа національної культури та взаємодія культур.
4. Археологічні, історичні, етнографічні та фольклорні джерела вивчення української культури.
5. Розвиток українознавства в XIX на поч. XX ст.
6. Українська культура в науково-публіцистичній літературі XX ст.
7. Етномовні спільності давнини та етапи етнічного розвитку первісного суспільства.
8. Проблема індоєвропейської прабатьківщини. Існування великих культурно-світоглядних спільностей.
9. Індоєвропейські племена доби енеоліту та їх розселення в IV-III тисячолітті до н.е.
10. Праслов'яни та їх сусіди за доби бронзи та в умовах Великої Скіфії.
11. Слов'янські племена і їх взаємодія з іншими народами в першому тисячолітті нашої ери. Утворення давньоруської держави.
12. Український народ в другому тисячолітті нашої ери. Основні риси етносоціального розвитку.
13. Палеолітична людина на території України: мистецтво, духовний світ, вірування та уявлення./З найдавнішого часу до 10 тис. до н.е./.
14. Зміни в культурі мезолітичного часу /9-5 тис. до н.е./.
15. Характерні риси трипільської культури /6-3 тис. до н.е./.
16. Формування системи світоглядних уявлень в неолітичний час.
17. Еволюція духовного світу населення України епохи бронзи.
18. Основні зміни у світобаченні праслов'ян в умовах Великої Скіфії. /7-3 ст. до н.е./.
19. Матеріальна культура та вірування населення Малої Скіфії.
20. Культура, мистецтво і релігія античних міст-держав Північного Причорномор'я.
21. Населення сучасної території України в другому столітті до нашої ери - другому столітті нашої ери та основні риси його культури.
22. Черняхівська культура та її місце в загальному розвитку слов'янства.
23. Поширення християнської культури в Причорномор'ї та її вплив на світогляд середньодніпровських слов'ян та їх сусідів.
24. Духовний світ праукраїнців в дохристиянських віруваннях. Основні риси української демонології.
25. Дохристиянська богослужба, відунство і повір'я.
26. Основні риси української міфології як культурного явища.
27. Метафізика офіри в слов'янській міфології.
28. Мотив "золотої середини" в слов'янському світогляді.
29. Космогонічний мотив агону в слов'янському міфологічному комплексі.
30. Метафористика "шляху" та "мандрівництва" і взаємозв'язок хаосу та космосу в українській міфології.
31. Усна народна творчість і її місце в українській культурі.

32. Обрядові, родинні, трудові пісні. Мотиви обрядової поезії.
33. Річний сільськогосподарський круг і основні свята. Новорічний і весняний цикли. Літо. Осінь.
34. Дружинний і героїчний епос. Билинна традиція.
35. Фантастичні казки, легенди, перекази як етико-духовна система.
36. Замовляння як найдавніший шар народної культури.
37. Головні дохристиянські боги: їх характеристика, морально-етичне навантаження і місце в староукраїнській культурі.
38. Основні риси світогляду давніх слов'ян.
39. Порядок і хаос в праукраїнському світогляді. Категоріальна структура з символічним позначенням її координат.
40. Людина в уявленнях давніх слов'ян. Тіло і дух.
41. Світ людей і світ богів. Полярність категорій і різноманітність функцій.
42. Давня онтологія і час, їх взаємодія і зміни під впливом нових соціально-економічних умов Київської Русі.
43. Утворення держави і загальні умови розвитку вітчизняної культури в X-XI ст.
44. Прийняття християнства та його вплив на давньоруське суспільство.
45. Початок письменства, література, найдавніші літописи X-XI ст.
46. Християнство і язичництво: проблема синтезу і взаємодії.
47. Культурний розквіт Київської Русі XI-XII ст. Релігійне життя, богословська і суспільно-політична думка.
48. Літописання, перекладна література, оригінальна творчість в Київській Русі.
49. Суспільно-корисний ідеал людського буття у трактуванні Володимира Мономаха.
50. Становлення ранньо-гуманістичної тенденції в культурі Київської Русі. Людина в давньоукраїнській культурі. Наука і освіта в Київській державі XI-XII ст.
51. Архітектура і мистецтво Київської Русі XI-XII ст.
52. Література і літописання XII-XIII ст. на українських землях.
53. Архітектура і образотворче мистецтво в XII-XIII ст.
54. Відносини з Литвою і Польщею та їх вплив на культурне життя українських земель.
55. Реформація в Західній Європі та Польщі та її вплив на Україну.
56. Українські церковні братства, їх діяльність та значення.
57. Унія 1596 року та значення цієї події для культури України.
58. Освіта та наука на Україні в XIII-XVI ст.
59. Початок книгодрукування та його розвиток на Україні до серед. XVI ст.
60. Література, усна народна творчість, літописання XIV-пер.пол.XVI ст.
61. Архітектура, образотворче мистецтво, музика, художні ремесла XIII-пер. пол. XVI ст.
62. Ідеї Ренесансу і гуманізму на Україні.
63. Філософські течії в духовній культурі України XIII-XV ст.
64. Ідеї неоплатонізму та ісихазму на Україні в кінці XIV-поч. XVI ст.

65. Перекладні богословські твори та їх поширення на Україні в XIV-XVI ст.
66. Основні положення творчої спадщини І. Вишенського.
67. Проблема людини та її призначення в земному бутті в українській культурі XVI - першої половини XVII ст.
68. Гуманізація наук. Школа і освіта другої половини XVI - першої половини XVII ст.
69. Нове мистецтво: архітектура, живопис, скульптура, графіка. Друга половина XVI - перша половина XVII ст.
70. Відображення ренесансного світовідчуття в літературі XVI-XVII ст.
71. Українське друкарство другої половини XVI - першої половини XVII століття.
72. Козацтво і ренесансно-бароковий тип культури.
73. Українська культура другої половини XVII століття.
74. Школи, освіта, наука, на Україні др. пол. XVII ст.
75. Нові риси в літературі другої половини XVII ст.
76. Мистецтво козацького барокко: архітектура, живопис, скульптура, графіка, музика, театр.
77. Філософсько-культурологічні традиції Києво-Могилянської академії XVII-XVIII ст.
78. Українські культурні діячі петровської доби. Освіта і наука в Україні.
79. Києво-Могилянська академія та її культурно-просвітницьке значення у XVIII ст.
80. Архітектура та образотворче мистецтво. Творчість українських за походженням живописців в Росії XVIII ст.
81. Музика. Видатні українські композитори XVIII ст.
82. Григорій Сковорода: життя, світогляд, творчість.
83. Проблема людини і людського щастя в творах Г. Сковороди.
84. Українська "університетська" філософія XIX ст. О. Новицький, С. Гогоцький, П. Юркевич та інші.
85. Розвиток освіти і науки. Харківський та Київський університети як центри національно-культурного відродження.
86. Наукове товариство імені Т.Г. Шевченка та його діяльність.
87. Класицизм в українській літературі. Вплив романтичного світогляду.
88. Українська архітектура та скульптура XIX ст. Риси реалізму.
89. Українська живописна школа XIX ст. Романтизація козаччини.
90. Національна музична культура. Творчість С. Гулака-Артемівського та М. Лисенка. Театральне мистецтво.
91. Українська культура в 10-20-х роках XX ст.
92. "Розстріляне відродження". Сталінізм і українська культура.
93. Проблеми і основні риси розвитку національної культури в 60-80-х роках XX ст.
94. Українська державність. Стан і перспективи розвитку української культури в 90-х роках XX ст.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Теорія та історія світової та вітчизняної культури.-К.,1993.
2. Семчишин М. Тисяча років української культури. – К.,1991.
3. Історія Української РСР. – Т.1.-К.,1982.
4. Полонська-Василенко Н. Історія України.-Т.1.-К.,1992.
5. Петров В.П. Етногенез слов'ян.-К.,1972.
6. Павленко Ю.В. Передісторія давніх русів у світовому контексті.-К.,1994.
7. Винокур І.С., Телегін Д.О. Археологія України. – К.,1994.
8. Петров В. Походження українського народу. – К.,1992.
9. Марченко М. Історія української культури. – К., 1961.
10. Українська культура: історія і сучасність. – Л.,1994.
11. Василенко Г.К. Велика Скіфія.-К.,1991.
12. Грушевський М.С. Історія української літератури. – К.,1993.
13. Огієнко І. Українська культура. – К.,1992.
14. Шостак В.М. Етико-світоглядні традиції найдавнішої духовної культури на території України. – Луцьк, 1999.
15. Юрій М.Ф. Історія України. – К., 2007.
16. Митрополит Іларіон. Дохристиянські вірування українського народу.-К.,1992.
17. Українська культура. Лекції за ред.Д. Антоновича.-К.,1993.
18. Українці: народні вірування, повір'я, демонологія. – К.,1991.
19. Українські замовляння. –К.,1993.
20. Воропай. Звичаї нашого народу.-К.,1991.-Т.1-2.
21. Лекції з історії світової і вітчизняної культури.-Львів, 1994.
22. Українська культура: історія і сучасність. – Львів,1994.
23. Огієнко І. Українська церква.-К.,1993.
24. Історія церкви та релігійної думки в Україні. – Кн.1.-К.,1994.
25. Субтельний О. Історія України. – К.,1993.
26. Філософія Відродження в Україні. – К.,1996.
27. Попович М.В. Нарис історії культури України. – К., 1998:
28. Полонська-Василенко Н. Історія України.-Т.1.-К.,1992.
29. Історія церкви та релігійної думки в Україні. – Кн.1-2.-К.,1992.
30. Чижевський Д.І. Історія української літератури.-Тернопіль. -1994.
31. Терещенко Ю. Україна і європейський світ.-К.,1996.
32. Овсійчук В.А. Українське мистецтво ХІУ – першої половини ХУІІ ст. – К.,1985.
33. Українське народне малярство ХІІІ-ХХ ст.-К.,1991.
34. Митрополит Іларіон. Князь Костянтин Острозький.
35. Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність.- Львів,1995.
36. Другий міжнародний конгрес українців. - Львів, серпень 1993 р. Доповіді і повідомлення. 5 книг. – Львів,1994.
37. Філософія Відродження на Україні. – К.,1990.
38. Любашенко В. Історія протестантизму в Україні. – Львів,1995.

- 39.Огієнко І. Історія українського друкарства. – К.,1994.
- 40.Возняк М. Історія української літератури. – Львів,1992.
- 41.Овсійчук В.А. Українське мистецтво ХІУ – першої половини ХУІІ ст. – К., 1985..
- 42.Історія філософії України: Хрестоматія. – К.,1993.
- 43.Литвинов В. Ренесансний гуманізм в Україні. – К., 2000.
- 44.Огієнко І. Історія українського друкарства. – К.,1994.
- 45.Горський В.С. Історія української філософії. – К.,1996.
- 46.Ничик В.М. Феофан Прокопович. – М., 1977.
- 47.Ничик В.М. Из истории отечественной философии конца 17 – начала 18 вв. – К. 1978.
- 48.Захара І.С. Борьба идей в философской мысли на Украине на рубеже 17 – 18 вв. – К., 1982.
- 49.Кашуба М.В. З історії боротьби проти унії 17 – 18 ст. – К., 1976.
- 50.Литвинов В.Д. Ідеї раннього Просвітництва в філософській думці України. – К., 1984.
- 51.Рогович М.Д. Мироззрение М. Козачинского и его место в истории отечественной мысли первой половины 18 века. – К., 1978.
- 52.Стратий Я.М. Проблема натурфилософии в философской мысли Украины 17 в. – К., 1984.
- 53.Сотниченко П.А. Бібліотека Києво-Могилянської академії. Філософські джерела. Від Вишенського до Сковороди. – К., 1972.
- 54.Крип'якевич І. Історія України.-Львів,1990.
- 55.Баканурський А.Г. Культурологія. – К., 2006.
- 56.Багалій Д. Український мандрований філософ Григорій Сковорода.- К.,1992.
- 57.Головаха І., Стогній І. Філософ-гуманіст Г.С.Сковорода.- К.,1972.
- 58.Іваньо І.В.Філософія і стиль мислення Г.Сковороди.-К.,1983.
- 59.Махновець Л. Григорій Сковорода. Біографія.-К.,1972.
- 60.Пільгук І.І. Григорій Сковорода.- К.,1971.
- 61.Поліщук Ф.Н.Григорій Сковорода.Життя і творчість.-К.,1978.
- 62.Попов П.М.Григорій Сковорода: літературний портрет.-К.,1969.
- 63.Ушкалов Л.В. Марченко О.М. Нариси з філософії Григорія Сковороди. – Харків, 1993.
- 64.Філософія Г.Сковороди. – К.,1972.
- 65.Мишанич О. Григорій Сковорода. – К.,1994.
- 66.Шреєв-Ткаченко. Григорій Сковорода – музикант. – К., 1972..
- 67.Крижанівський О.П., Плохій С.М.Історія церкви та релігійної думки в Україні.-Кн.3.-К.,1994.
- 68.Огієнко І. Українська культура. – К.,1991.
- 69.Памфіл Юркевич. Вибране.-К.,1993.
- 70.Кирило-Мефодіївське товариство.В 3-х т.-К.,1990.
- 71.Журба О.І. Київська археологічна комісія .1843-1921.-К.,1993.
- 72.Кузьміна С.Л. Філософсько-педагогічна концепція П.Юркевича. – К., 2002.

73. Аксиоми для нащадків.-Львів,1992..
74. Репресоване “відродження”.-К.,1993.
75. Філософія. Курс лекцій.-К.,1994.
76. Гунчак Т. Україна: перша половина ХХ ст. – К.,1993.
77. Колективізація і голод на Україні (1929-1933).-Збірник документів і матеріалів.-К.,1992.
78. Нагаєвський І. Історія української держави ХХ ст. – К.,1994.
79. Голод 1921-1923 рр в Україні. Збірник документів і матеріалів.-К.,1993.
80. Качкан В.А. Українське народознавство в іменах. – К.,1994.
81. Голубенко П. Україна і Росія у світлі культурних взаємин. – К.,1993.
82. Липа Ю. Призначення України.-Львів,1992.
83. Нарис історії “Просвіти”. – Львів,1993.
84. Зінькевич О. Музичний процес чи його імітація.-Музика,1993.-№ 1.
85. Зінькевич О. Український авангард.-Музика.-1992.-№ 4.
86. Українська культура. Рік 1991-2006. – К., 1991-2006.
87. Культура українського народу.- К., 1994.
88. Ідеологія державотворення в контексті проблеми культурної ідентичності України / В. М. Шостак // Наукові праці. Науково-методичний журнал. Серія «Історія». - Чорноморський державний університет ім. Петра Могили - Вип. 262. - Т. 274. - 2016. - С. 85-90.
89. Провідні тенденції та нові форми культурного розвитку українського суспільства в умовах модернізації / В. М. Шостак // Збірник наукових праць. Ніжинський державний університет ім. Миколи Гоголя. – 2016. – С.242–251.
90. Історія культури України : Навчально-методичний комплекс з дисципліни / В. М. Шостак . – Луцьк, 2016. –35 с.

Навчально-методичне видання

Шостак Віктор Михайлович

Українська культура в європейському контексті

Методичні рекомендації до курсу

Друкується в авторській редакції

Підписано до друку 28.01.2021 р.

Формат 60x84 1 /16. Обсяг 1,63 ум. друк. арк., 1,42 обл.-вид. арк.

Наклад 100 пр. Зам. 10. Видавець і виготовлювач – Вежа-Друк
(м. Луцьк, вул. Шопена, 12, тел. (0332) 29-90-65).

Свідоцтво Держ. комітету телебачення та радіомовлення України
ДК № 4607 від 30.08.2013 р. Методичні рекомендації до курсу